

NORD-TROMS OG SENJA TINGRETT

DOM

Avsagt: 06.09.2024

Saksnr: 24-056466MED-TNTS/TFIN

Rettsens leder: Tingrettsdommer Kjetil Wibe

Meddommere:

Kjellaug Skogeng Sørgård
Johnny Sletbakk

Påtalemyndigheten

Statsadvokat Torstein Lindquister

mot

██████████

Advokat Mads Wallerheim

DOM

■■■■■■ er født ■■■■■■ 1976 og bor på ■■■■■■ kommune.

Ved tiltalebeslutning utferdiget av Statsadvokatene i Troms og Finnmark er han satt under tiltale ved Nord-Troms og Senja tingrett for overtredelse av

I **Straffeloven § 281**

for uaktsomt å ha forvoldt en annens død.

Grunnlag:

Fredag 18. august 2023 ca kl. 15.45 i ■■■■■■ på Finnsnes i Senja kommune, under rygging med sin Audi E-Tron med kjennemerke ■■■■■■ ut fra en innkjørsel til et bolighus i ■■■■■■ var han ikke tilstrekkelig oppmerksom på trafikk bak seg, herunder overholdt han ikke vikeplikten for Chrisander ■■■■■■ som kom syklende inn fra siden for å passere innkjørselen. Idet han var i ferd med å starte en sving, rygget han over gutten med bilens venstre bakhjul slik at gutten ble påført store hodeskader og døde momentant.

II **Vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 3**

for å ha overtrådt bestemmelsen om at enhver skal ferdes hensynsfullt og være aktpågivende og varsom så det ikke kan oppstå fare eller voldes skade og slik at annen trafikk ikke unødig blir hindret eller forstyrret.

Grunnlag:

Fredag 18. august 2023 til tid og på sted som beskrevet under post I forholdt han seg som der beskrevet.

Hovedforhandling ble holdt 26-28. august 2024. Tiltalte møtte og erkjente seg ikke skyldig etter tiltalebeslutningen.

Retten mottok forklaring fra 6 vitner, hvorav ett sakkyndig vitne. Det har vært gjennomført befaring og det ble foretatt slik dokumentasjon som framgår av rettsboken.

Aktor la ned påstand om at tiltalte dømmes i samsvar med tiltalebeslutningen til fengsel i 75 dager. Videre la aktor ned påstand om at tiltalte fradømmes førerretten i 3 år, samt at han idømmes sakskostnader etter rettens skjønn.

Bistandsadvokaten nedla påstand om oppreisningserstatning etter rettens skjønn med tillegg av forsinkelsesrenter til etterlatte far ■■■■■■ og mor ■■■■■■.

Forsvarer la ned påstand om at tiltalte frifinnes, subsidiært at han anses på mildeste måte. Videre at han frifinnes for oppreisningskrav, subsidiært at slik erstatning fastsettes etter rettens skjønn.

RETTENS VURDERING

Skyldspørsmålet

Retten har foretatt sin bevisvurdering på grunnlag av de bevis som ble ført under hovedforhandlingen. Det er påtalemyndigheten som har bevisbyrden, og beviskravet skal håndheves strengt. For domfellelse må det, etter en samlet vurdering av bevisene, fremstå som sikkert at tiltalte har gjort det som han er tiltalt for og at han har utvist nødvendig grad av skyld. Enhver rimelig og fornuftig tvil om bevisresultatet skal komme tiltalte til gode, jf. blant annet Rt-2005-1353.

Retten har enstemmig kommet til at tiltalte skal domfelles etter tiltalen, men med ulik begrunnelse. Ulikheten i begrunnelse gjelder hvilket faktum som kan anses bevist knyttet til aktsomhetsvurderingen, noe retten kommer tilbake til nedenfor.

Retten vil i det følgende redegjøre for hva den har funnet bevist, og for hovedpunktene i bevisvurderingen. Retten gjennomgår først hendelsesforløpet og omstendighetene ved dette, før retten redegjør for aktsomhetsnormen og sitt syn på den konkrete aktsomhetsvurderingen.

Om hendelsesforløp og situasjon:

Fredag 18. august 2023 kjørte tiltalte, [REDACTED], til sin utleiebolig i [REDACTED]. Sammen med seg i bilen hadde han [REDACTED], som var nytilsatt [REDACTED]. [REDACTED] var da, og er fortsatt, rektor ved samme skole. [REDACTED] skulle leie bolig i [REDACTED] for en periode, og formålet med kjøreturen var at tiltalte skulle gi [REDACTED] en omvisning i boenheten hun skulle benytte. [REDACTED] og [REDACTED] ankom [REDACTED] cirka klokken 15.15-15.30. [REDACTED] kjørte inn innkjørselen til boligen med fronten først. Bilen var en Audi e-tron 55, 2020-modell som han hadde eid siden juli 2022. Det dreier seg om en SUV/stasjonsvogn type elektrisk bil, med egenvekt på 2585 kg, se kjøretøyinfo i dok. 05,02. Bilen har moderne luftfjæringer.

Like før [REDACTED] og [REDACTED] ankom Nordli hadde Chrisander [REDACTED] syklet en tur på besøk til sin venn [REDACTED] som bodde i Nordli [REDACTED] Chrisander, som var 6 år gammel, hadde fått ny sykkel året før, en Xeed XCJR 20, og benyttet denne mye. Planen var at Chrisander og [REDACTED] skulle sykle litt sammen, inntil Chrisander og resten av familien skulle reise bort litt senere på dagen. Chrisander og familien hans – far, mor og tre søsken – bodde i Nordli [REDACTED], som er nabohuset til Nordli [REDACTED] eiendom). Dette er de to innerste husene i veien, og

veien – som er en blindvei – danner en slags snuplass ved innkjøringen til begge eiendommene. ██████ hus ligger et lite stykke unna, i retning hovedveien.

Boligen ligger i et boligfelt øst for og på andre siden av hovedveien (fv86) i forhold til Refasenteret og bruhodet på fastlandssiden av Gisundbrua. I boligfeltet bor det flere familier med både små og store barn, noe også tiltalte var klar over. Nordli (veien) starter ved hovedveien og ender ved ovennevnte «snuplass». Veien er en kommunal vei som var gruset, hard og i god forfatning.

Ovennevnte oversiktskart er hentet fra dok. 09,06 og viser blant annet Nordli ██████.

Da tiltalte var ferdig med omvisningen for ██████, skulle han denne fredagen kjøre hjem for å slappe av litt og deretter jobbe med ytterkledningen der han selv bodde i ██████ på ██████. Resten av tiltaltes husstand, kone og to hjemmeboende barn, var bortreist for helgen. Tiltalte hadde lagt bak seg en hektisk uke med planlegging før skolestart påfølgende mandag, men han har forklart at han var opplagt og at han hadde hatt en positiv avslutning på uken. Han har forklart at han ikke hadde det travelt med å komme seg videre, mens ██████ har forklart at hun trodde han hadde et møte. Retten legger tiltaltes forklaring til grunn på dette punktet. Det var ingen promille involvert, jf. dok. 09,05. Tiltalte satte seg i bilen for å returnere hjemover cirka klokken 15.40-15.45.

Tiltalte har forklart at han som oftest har pleid å snu på plassen rett utenfor huset og kjøre ut med fronten først, men at det også hendte at han rygget helt ned til kommunalveien. Den aktuelle dagen hadde tiltalte parkert med fronten inn mot inngangsdøren, med en vinkel som gjorde det uhøvelig å vende på plassen. Tiltalte har forklart at han i tilfelle måtte rygge bak litt, kjøre frem igjen, og så rygge lengre bak for å snu. Basert på dette valgte tiltalte å rygge fra boligen for å vende bilen nede ved kommunalveien og tidligere nevnte «snuplass», også i enkelte dokumenter benevnt som en «utvidelse» på veien.

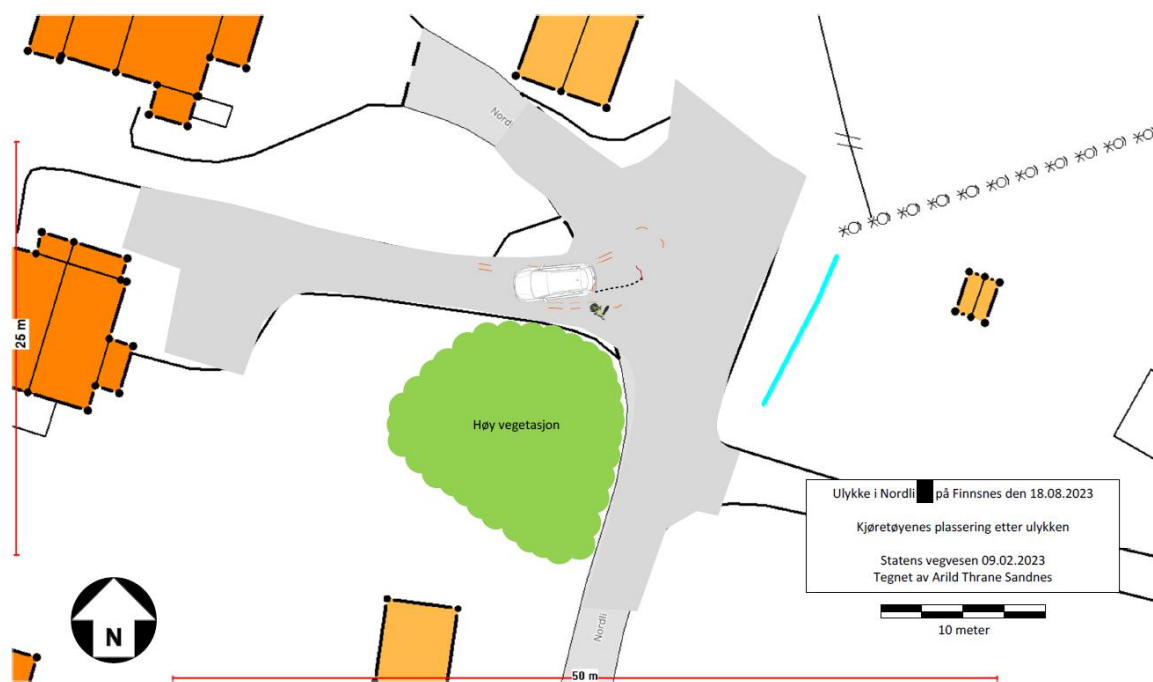
Avstanden fra Nordli ██████ og ned til kommunalveien er på cirka 25 meter, med svak helning nedover fra huset. Tiltalte har forklart at han satte bilen i revers og at han deretter satte bilen i

bevegelse med foten på bremsepedalen under ryggingen, såkalt «bremseberedskap». Tiltalte rygget bilen ned innkjørselen og påbegynte så en sving til venstre i bilens fartsretning bakover. Tiltalte har i retten forklart at han er ganske sikker på at han holdt gangfart nedover innkjørselen. I politiavhør har tiltalte forklart at han ikke tør å beskrive farten. I relasjon til hhv. gangfart og sykkelfart har tiltalte videre forklart i avhør at det var raskere enn gangfart, men ikke sykkelfart. Nicolai [REDACTED] observerte ryggingen, og har beskrevet farten som høy. Vitnet [REDACTED] har ut fra sin forklaring i retten og til politiet ikke merket seg noe ved farten. Etter rettens syn er fart generelt vanskelig å både vurdere og beskrive basert på rent visuelle inntrykk, og tiltaltes og vitnenes forklaring til politiet og til retten må også vurderes i lys av hendelsen og traumene ved dette. Ut fra prinsippet om at tvilen skal komme tiltalte til gode legger retten derfor til grunn at farten i seg selv ikke var uforsvarlig høy, forutsatt nødvendig grad av årvåkenhet og oppmerksomhet fra sjåførens side, se nærmere nedenfor. Farten må på den annen side nødvendigvis ha vært såpass høy at det har vært lite tid og mulighet for Chrisander til å unngå ulykken når han først havnet på bakken ved bilens bakfanger, se nedenfor.

Samtidig som tiltalte rygget bilen som beskrevet, kom Chrisander og [REDACTED] syklende på kommunalveien i retning Nordli [REDACTED]. [REDACTED] har forklart i tilrettelagt avhør at Chrisander syklet først og at [REDACTED] kom bak. Chrisander benyttet en kombinert sykkel- og alpinhjelm med hardplast skall og innvendig polstring som dekket hodets sider, bak og oppe, se bilde 1 i dok. 09,10 og bilde DI6A7509 i dok. 09,06 (dokumentutdraget side 112 og 35).

I hjørnet av innkjørselen til Nordli [REDACTED] og kommunalvegen var det er høyt buskas/vegetasjon som gikk helt inntil kjørebanelen. Tiltalte var kjent med dette buskaset, og at dette utgjorde et sikthinder. Retten viser her til tiltaltes forklaring og inntrykkene fra befaringen.

Buskaset medførte at guttene var skjult når de kom syklende, sett fra motsatt side av buskaset. Basert på fremlagte bilder og befarings på ulykkesstedet er det for retten klart at det som følge av buskaset ikke var mulig å oppdage Chrisander så lenge buskaset var i veien for synslinjen. Konkret betyr dette at Chrisander ikke ville komme til syne fra tiltaltes posisjon før han rundet/passerte buskaset, omtrent der veiene møtes. Motsatt ville heller ikke tiltaltes bil være synlig for guttene, se figur nedenfor.

Illustrasjonen viser omtalt vegetasjon i samsvar med det retten legger til grunn. Fremlagt dokument har filnavn «plassering ved sammenstøt». Illustrasjonen er utarbeidet og fremlagt ifm. hovedforhandlingen. Teksten nede til høyre (dokumentnavn og dato) er ikke korrekt, og antas å referere til en tilsvarende illustrasjon i ulykkesrapporten som viser hvor bilen sto etter ulykken før den ble flyttet for nærmere undersøkelser.

Basert på bevisførselen er det ingen tvil om at Chrisander har falt, tippet/sklidd eller hoppet av sykkel idet han ble oppmerksom på bilen. Det er etter rettens syn ikke bevismessig grunnlag for å si at Chrisander falt av i et direkte sammenstøt mellom sykkel og bil. Det er ingen tekniske bevis som støtter en slik hypotese, og et slikt hendelsesforløp er dessuten vanskelig å sammenholde med at Chrisander traff og havnet under bilen som han gjorde.

Det som etter rettens syn kan sies sikkert er at Chrisander var i fart mot bilen og at han med sykkelhjelm har truffet bilens bakre, venstre støtfanger. Bilen har da samtidig vært i fart bakover, slik at Chrisanders hode (med hjelmen på) nærmest øyeblikkelig har havnet under bilen og blitt kilt fast bak venstre bakhjul. Det vises til at det er funnet et ferskt, kraftig og avlangt skrapemerke på støtfangeren som er forenlig med sammenstøt med noe annet hardt, se figur 5 i Statens vegvesens ulykkesrapport, dok. 09,10 (dokumentutdraget side 98).

Chrisander hadde vanlige klær og crocs (gummisandaler) på beina. Slik retten oppfatter forklaringen fra sakkyndig vitne Arild Sandnes er hjelmen det eneste som kan tenkes å ha laget dette merket, og retten er enig i den vurderingen. Bilen har en bakkeklaring på 16,5 cm under, men gradert større klaring bakover mot bakre støtfanger. Slik retten ser det har bilens underkant og veien under dermed dannet en trakt som Chrisanders hode og hjelm har blitt kilt fast i som følge av bilens fortsatte bevegelse bakover.

Bilen har fortsatt å rygge med Chrisander fast under bilen. Dette har etterlatt et tydelig skrapespor i grusen. Skrapesporet og avsatte hjulspor fra bilen har dermed satt Sandnes i stand til rimelig nøyaktig å illustrere hvordan bilen var posisjonert når sammenstøtet fant sted, se illustrasjon inntatt ovenfor.

Etter at Chrisander ble kilt inn under bilen har han blitt slept/dyttet 2,8 meter, før bilens venstre bakhjul har tatt tak og rullet over Chrisanders hode/ansikt og hjelm. Sandnes har forklart at det ikke nødvendigvis vil være slik at dette i situasjonen ville kreve gasspådrag, idet bilens tyngde og bevegelse i seg selv ville skape et stort moment. Bilen hadde dessuten 20-toms hjul, som ifølge Sandnes medfører at det blir mindre rullemotstand mot hindringer, sammenlignet med hjul med mindre omkrets.

Idet bilens bakhjul rullet over Chrisander, sprakk hjelmen og han ble påført omfattende hodeskader med brudd i skallebasis og knusning av hjerne, som drepte han. Det vises til punkt 4 «konklusjon» i sakkyndig likundersøkelse, dok. 09,08 (dokumentutdraget side 80). Basert på blodansamling og øvrige tekniske spor som både vitnet Evertsen og sakkyndig vitne Sandnes har forklart seg om, sammenholdt med nevnte slepespor, er det ingen tvil beheftet ved at bilen har beveget seg 2,8 meter med Chrisanders hode under bilen, før venstre bakhjul rullet over han og drepte han. Det er heller ingen tvil om at bilen etterpå har rygget videre 1,5 meter, se dok. 09,10 i dokumentutdraget side 102.

Situasjonsskisse som viser bilens endelige plassering basert på spor og slik bilen sto når nødetatene ankom er inntatt nedenfor, se Statens vegvesens ulykkesrapport, dok. 09.10, dokumentutdraget side 88.

Det er ingen tvil om at det er tiltalte som har rygget over Chrisander og derved forvoldt hans død. Dette innebærer at den objektive gjerningsbeskrivelsen er oppfylt i forhold til både straffeloven § 281 og vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 3. Dette er ikke omtvistet.

For å straffes er det også et vilkår at tiltalte har opptrådt med den nødvendige grad av skyld, i dette tilfellet ved uaktsomhet. Dette behandles særskilt i det følgende:

Aktsomhetsnormen:

For tiltalebeslutningen post I, overtredelse av straffeloven § 281, er den konkrete problemstillingen om tiltalte uaktsomt har forvoldt Chrisanders død. Det er et krav for domfellelse at uaktsomheten også omfatter dødsfølgen. I relasjon til tiltalen post II, overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 3, er problemstillingen om tiltalte har vært tilstrekkelig aktpågivende og varsom da han kjørte bilen den aktuelle ettermiddagen. Det er ikke tvilsomt at bestemmelsene kan anvendes i konkurrans. Skyldkravet er uaktsomhet i begge straffebestemmelsene, men aktsomhetsnormen er ulik.

I straffeloven § 23 er uaktsomhet definert som følger:

Den som handler i strid med kravet til forsvarlig opptreden på et område, og som ut fra sine personlige forutsetninger kan bebreides, er uaktsom.

Når det gjelder forholdet mellom vegtrafikkloven § 3 og straffeloven § 281, og terskelen for å holde noen ansvarlig for dødsfølgen, viser retten først til HR-2018-1658-A, hvor det i avsnitt 14 uttales følgende:

Ifølge straffeloven § 281 straffes den som «uaktsomt forvolder en annens død» med fengsel inntil seks år. Vegtrafikkloven § 31 setter straff for den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsene i loven. Dette omfatter blant annet § 3 om at enhver «skal ferdes hensynsfullt og være aktpågivende og varsom så det ikke kan oppstå fare eller voldes skade og slik at annen trafikk ikke unødig blir hindret eller forstyrret». Ved dødsulykker i trafikken foreligger det imidlertid ikke nødvendigvis overtredelse av straffeloven § 281 selv om adferden innebærer en uaktsom overtredelse av den generelle adferdsnormen i vegtrafikkloven § 3, og bilføreren burde ha innsett at adferden kunne få dødsfølge. Denne forskjellen i terskelen for hva som regnes som uaktsomt, går tilbake til en lovendring i 2001 i straffeloven 1902 § 239 om uaktsomt drap. Etter dette er det lagt til grunn i rettspraksis at uaktsomhet «av en slik karakter som alle førere må erkjenne at en gjør seg skyldig i fra tid til annen», ikke er tilstrekkelig for å kunne domfelle for uaktsomt drap ved dødsulykker med bil. Jeg viser til Rt-2002-190 på side 192-193 om denne endringen.

Grensegangen, herunder innholdet i aktsomhetsnormen etter straffeloven § 281, utdypes ytterligere i HR-2023-1272-U, avsnitt 12-14:

(12) Hvor streng aktsomhetsnorm som gjelder er i noen grad situasjonsbetinget. I trafikksituasjoner som krever en særlig aktpågivenhet, som ved kryssing av fotgjengerfelt, stilles det ekstra strenge krav til føreren av motorvognen, se for eksempel HR-2018-2189-A avsnitt 11 og 12. I andre typer situasjoner er det større rom for å begå feil, som feilfordeling av oppmerksomhet ved et komplisert trafikkbilde, uten at det rammes av straffeloven § 281 hvis det inntreffer en trafikkulykke med dødsfølge, jf. for eksempel Rt-2009-299. Denne praktiseringen av aktsomhetsnormen i § 281 er i samsvar med lovgiverens forutsetninger, jf. Ot.prp.nr.22 (2008–2009) side 197. Etter at det er tatt stilling til valg av aktsomhetsnorm, må det foretas en konkret vurdering av om normen er brutt.

(13) Lagmannsretten bygger blant annet på følgende rettslige utgangspunkter:

«Etter lovendring i 2001 ble uaktsomhetskravet for vegtrafikkloven § 3 og (någjeldende) straffelov § 281 differensiert ved at det for sistnevnte kreves en økt grad av uaktsomhet for å kunne domfelle. Det vises til HR-2018-1658-A avsnitt 14, med videre henvisning, hvor det fremgår at uaktsomhet av en slik karakter som alle førere må erkjenne at en gjør seg skyldig i fra tid til annen, ikke er tilstrekkelig for å kunne domfelle for uaktsomt drap ved dødsulykker med bil. I HR-2008-807-A [Rt-2008-620] avsnitt 16 vises til lovendringens forarbeider hvor det, under henvisning til en redegjørelse om påtalepraksis fra Riksadvokaten, blir fremhevet blant annet passering av fotgjengerfelt som en situasjon som påkaller særlig aktpågivenhet, og hvor mangel på aktsomhet i en slik situasjon i utgangspunktet fører til påtale for uaktsomt bildrap. Disse rettslige utgangspunktene er blitt fulgt i etterfølgende rettspraksis.»

(14) Dette er i hovedsak en korrekt sammenfatning av gjeldende rett, og får frem nyansene i aktsomhetsvurderingen. Lagmannsrettens beskrivelse av forarbeidene som det er vist til i Rt-2008-620 avsnitt 16 er riktignok, slik det er påpekt i anken, noe upresis. Forarbeidene bruker ikke uttrykket «utgangspunkt» om typetilfeller i påtalepraksis. Det som fremgår av forarbeidene er at sakene der påtalemyndigheten regelmessig tar ut tiltale for uaktsomt bildrap, ofte vil inneholde visse karakteristika – blant dem at ulykken har skjedd ved kryssing av fotgjengerfelt – men uten at det stilles opp et utgangspunkt om straffansvar i slike typetilfeller. Faren ved å bruke uttrykket «utgangspunkt» i denne sammenhengen er at den konkrete aktsomhetsvurderingen kan bli for snever og få en slagside i retning av domfellelse. Lagmannsretten viser imidlertid også til Rt-2009-299 avsnitt 31, der det går klart frem at det alltid skal foretas en helhetsvurdering av sjåførens skyld. Avgjørelsen fra 2009 viser videre at fornærmedes

atferd kan inngå i denne helhetsvurderingen, især dersom atferden er ekstraordinær eller upåregnelig.

For oversiktens skyld siteres til slutt gjengivelsen av riksadvokatens brev til departementet, inntatt i Ot. prp. nr. 46 (2000-2001) side 39:

I brev 29. mars 2000 til departementet uttalte riksadvokaten at man på bakgrunn av brevet 19. mars 1998 (punkt 9.4 foran) og redegjørelser fra statsadvokatene med vedlagt underlagsmateriale kan legge til grunn at

«de saker hvor påtalemyndigheten i dag reagerer med tiltale også etter straffeloven §§ 238 og 239 regelmessig vil inneholde én eller flere av følgende karakteristika:

- Fører har vært alkoholpåvirket eller sovnet ved rattet.*
- Fører har holdt en markant for høy hastighet ut fra de rådende kjøreforhold.*
- Fører har vist mangel på aktsomhet i situasjoner som påkaller en særlig aktpågivenhet som for eksempel passering av fotgjengerfelt, buss som har stanset på holdeplass, små barn i vegbanen m.v.*
- Det gis ingen forklaring på hvorfor fører ikke i tide er blitt oppmerksom på eller har innrettet seg på åpenbare faremomenter (markant ubevisst uaktsomhet).*
- Fører har bevisst tatt en sjanse.*
- Fører har konsentrert sin oppmerksomhet om forhold som er føringen uvedkommende.»*

Det heter videre i brevet fra riksadvokaten:

«Ulykker som kun blir iretteført med tiltale etter vegtrafikkloven § 3 vil på den annen side oftest høre hjemme i en av følgende grupper:

- Det kan gis en forstandig forklaring på hvorfor fører ikke i tide er blitt oppmerksom på faremomenter, for eksempel at det er særlig glatt på den aktuelle strekning, jfr. Høyesteretts avgjørelse av 22. desember 1999.*
- Ekstraordinær eller ulovlig trafikkatferd fra forulykkede utgjør et sentralt ledd i årsaksrekken.*
- Fører har i et komplisert trafikkbilde kortvarig feilfordelt sin oppmerksomhet om trafikkrelevant, men ikke den mest sentrale informasjon.*

Man kan vel si det slik – som en oppsummering – at påtalemyndigheten i dag finner det vanskelig å belaste en hverdagsbilist med tiltale for uaktsomt drap, dersom uaktsomheten er av en karakter som alle førere må erkjenne at en gjør seg skyldig i fra tid til annen.»

Forarbeidenes henvisning til riksadvokatens brev må forstås i lys av Høyesteretts uttalelser i HR-2023-1272-U avsnitt 14, sitert ovenfor.

Den konkrete aktsomhetsvurderingen:

Slik det treffende beskrives av Borgarting lagmannsrett i RG. 2013 side 1318 vil den konkrete aktsomhetsvurderingen i praksis omfatte flere momenter som må veies mot hverandre i en totalvurdering. Noen momenter kan tale for ansvar, mens andre kan tale imot. Dersom retten etter samlet bevisvurdering skulle være i tvil om hvordan noen av de relevante momentene faktisk forholder seg, må rimelig tvil her som ellers komme den tiltalte til gode slik at retten legger det for tiltalte gunstigste alternativ til grunn.

Det er ikke tvilsomt at det ved rygging må oppstilles et strengere krav til aktsomhet etter både vtrl. § 3 og § 281, se HR-2002-880 med videre henvisninger. I dette tilfellet skjedde dessuten ryggingen ned en innkjørsel mot en offentlig vei, der en sentral del av trafikkbildet på kommunalveien ville bli mer og mer skjult jo nærmere bilen kom buskaset. Det er rettens syn at dette forholdet påvirker hvilken fartstilpasning og fordeling av oppmerksomhet som var konkret nødvendig. Retten ser det for øvrig ikke som upåregnelig eller ekstraordinært at det kunne komme et barn syklende i relativt god fart langs veien på det aktuelle tidspunktet. Dette var noe tiltalte burde ha tatt i betraktning som en mulighet, og innrettet seg etter. Det dreide seg heller ikke om et komplisert trafikkbilde, og det var rikelig med tid og anledning til å reflektere over de risikomomentene som forelå, enten før ryggingen eller ved stans underveis.

Tiltalte er en voksen og svært erfaren sjåfør, og han har blant annet erfaring med trafikksikkerhetsarbeid i forbindelse med sin stilling som rektor ved [REDACTED]. Han hadde etter rettens syn alle forutsetninger for å forstå den konkrete risikoen som ryggingen i dette tilfellet innebar, smh. straffeloven § 23.

I vurderingen av aktsomheten er det etter rettens syn grunn til å sondre mellom (i) selve sammenstøtet og (ii) de etterfølgende omstendighetene som ledet til dødsulykken, altså den fortsatte ryggingen i 2,8 meter før hodet ble overkjørt.

Retten flertall, tingrettsdommer Wibe og meddommer Sletbakk, knytter vurderingen av tiltaltes aktsomhet til alternativ (ii). Bakgrunnen for dette er at Chrisander sannsynligvis bare har vært mulig å oppdage fra bilen i et svært kort øyeblikk før sammenstøtet, og at det ikke er bevismessig grunnlag for å si at tiltalte fikk med seg lyden av hjelmen som traff bakfangeren (noe som i tilfelle burde ha ført til øyeblikkelig stopp av bilen for nærmere undersøkelser). Om det siste bemerkes fra flertallets side:

Tiltalte har forklart at han hørte et «dump», og at han ikke forsto hva dette var. I retten kunne tiltalte ikke beskrive om det var en rystelse eller lyd han hørte. Han har videre forklart at han deretter så på skrå mot venstre og at han da så at det sto en syklist der, som var [REDACTED].

Han har forklart at det er når han stopper at han ser ██████, og at han etter dette ikke rygget videre. Tiltalte har videre forklart at han ikke skjønnte sammenhengen, men at det ikke var normalt med et slikt «dump» i bilen. Han har forklart at han brukte et sekund eller to før han bestemte seg for å undersøke. Han satte automatgiret i «park» og åpnet døra. Han så da et barn ligge delvis skjult av bilen og dørstolpen (B-stolpen). Tiltalte har forklart at han da skjønnte at han måtte ha truffet barnet.

Tiltalte har i retten knyttet «dumpet» til overkjørselen av Chrisanders hode, og han har anslått at det var 50-60 cm avstand fra bakhjulet til Chrisanders hode. Tekniske undersøkelser viser imidlertid at bilen har beveget seg 1,5 meter fra blodpølen på grusen, der det antas at hjulet har rullet over Chrisanders hode.

Tiltalte har forklart at han ikke husker om han hadde stereoen på når han rygget, men har forklart at lyden uansett dempes når bilen står i revers. Han har forklart at han tror at vinduene var igjen. Det er ingen andre bevis som tilsier at ett eller flere vinduer var åpne.

Vitnet ██████ har forklart at hun sto i vindfanget med ryggen til og at hun da hørte et «unormalt dunk» bak seg. På nærmere spørsmål har hun forklart at det var «et ganske høyt dunk». Hun visste ikke hva lyden var for noe, men det var en unormalt høy lyd. Hun har videre forklart at hun snudde seg rundt og at hun da så bilen i ro litt på skrå. Hun så også Chrisanders sykkel og gutten bak som «står med en annen sykkel». ██████ har forklart at tiltalte kjørte litt til etterpå. Hun har uttrykt det slik at han rygget «pitte litt til» og at han deretter stanset. I politiavhør har ██████ forklart at bilen stoppet litt opp før den ség videre, og at det ikke var snakk om 2 meter engang.

██████ har forklart at hun så Chrisanders sykkel stå oppreist idet hun snudde seg rundt, og at sykkelen datt idet tiltalte rygget bak. Slik ██████ har beskrevet dette så datt sykkelen idet tiltalte rygger vekk fra sykkelen. Hun har forklart at hun så sykkelen med bredsida til, «litt lenger bak enn bilens front» og at sykkelen sto «nærme venstre framhjul».

Nicolai ██████ har forklart at han hørte et «smell», og at han ikke skjønnte hva dette var. Nicolai har beskrevet lyden som å hive en stor stein i sida på bilen. Han har forklart at han ikke vet hva lyden kom av, men at det kunne være sykkelen eller Chrisander for eksempel.

Nicolai satt med ryggen til på trampolina på hjørnet av Nordli ███ da han hørte smellet. Han har forklart at han snudde seg rundt og at han da så bilen stå «sideryggende». Han har forklart at han så at bilen stoppet, så rygget, så stoppet og at tiltalte deretter kom ut av bilen. Han har forklart at dunket kommer først og at han så ser at bilen rygger bak og tiltalte komme ut. Nicolai har forklart at han ikke vet hvor mange meter det er snakk om.

I politiavhør har Nicolai for øvrig forklart at han så at de fremste dekkene på sykkelen ble rygget over.

Slik flertallet vurderer bevissituasjonen kan det ikke legges til grunn som sikkert at den lyden som vitnene har forklart seg om, refererer til et sammenstøt mellom Chrisanders hjelm og bakre støtfanger. Ut fra prinsippet om at tvilen skal komme tiltalte til gode, legger flertallet dermed til grunn at den lyden som tiltalte og vitnene har forklart seg om, er når Chrisanders hode og hjelm blir overkjørt.

Flertallet legger samtidig til grunn at sammenstøtet mellom hjelm og bakfanger medførte en viss lyd, men at det er vanskelig å si hvor høy denne lyden har vært. Lydstyrken antas å bero på i hvilken vinkel bil og hjelm traff hverandre, bilens fart, hjelmens fart osv. Det har ikke vært ført bevis knyttet til lyden.

Basert på illustrasjonen av plassering ved sammenstøtet, gjengitt ovenfor, mener flertallet at hjelmen sneiet/skrapte mot bakfangeren i sammenstøtet. Også merket på bakfangeren, som var et avlangt skrapemerke, trekker i en slik retning. Dette tilsier en lavere og annerledes lyd enn om bil og hjelm hadde støtt sammen i direkte fartsretning mot hverandre.

Vitnene [REDACTED] og Nicolai [REDACTED] har kun hørt én lyd. Flertallet knytter denne lyden til hjelmen som brast. Den lyden [REDACTED] hørte var det som gjorde at hun snudde seg. Hun har forklart at tiltalte etter dette rygget litt til, men ikke mer enn en sykkellengde. Hun har videre forklart at når hun snudde seg etter dunket så var sykkelen litt lenger bak enn bilens front, men nærme venstre fremhjul. Hun har også ment at sykkelen sto oppreist, og at den falt ned når tiltalte fortsatte å rygge, men dette er en opplysning beheftet med betydelig usikkerhet slik flertallet ser det.

Det er rettens syn at [REDACTED] ville ha erindret situasjonen annerledes dersom dunket hun hørte, refererte seg til lyden fra Chrisanders hjelm som traff bakfangeren. Det vises blant annet til de tekniske bevis som tilsier at bilen, etter denne eventuelle lyden, har bevegde seg minst 4,3 meter.

Tiltalte satt inne i bilen på førerplass. Det er ikke grunnlag for å si at han hadde rutene nede. Bilen han kjørte var en moderne Audi, og ut fra det Sandnes har forklart har denne god lyddemping. Det må således antas at det kreves en relativt høy lyd utenfra, eller en lyd som forplanter seg inn i kupeén, for at det skal ha vært mulig for tiltalte å oppfatte dette. Selv om det eventuelt skulle være mulig å høre noe, så er det heller ikke gitt at lyden inne fra førerplass ville ha en slik karakter at det var naturlig å merke seg ved den. Ut over forklaringen fra Sandnes gir bevisførselen begrenset grunnlag for å mene noe om bilens lyddemping eller i hvilken grad lyder forplanter seg i konstruksjonen.

Etter en konkret og samlet vurdering finner retten at det foreligger rimelig tvil med hensyn til om at tiltalte har oppfattet sammenstøtet mellom hjelm og bakfanger ved lyd eller på annen måte.

Flertallet legger dermed til grunn tiltaltes forklaring om at den første og eneste lyden som tiltalte oppfattet var det beskrevne «dumpet» når Chrisanders hjelm og hode ble overkjørt.

Flertallet mener likevel at tiltalte har opptrådt uaktsomt. Det er på det rene at tiltalte hadde sin oppmerksomhet utelukkende rettet mot ryggekameraet, eventuelt støttet av eventuelle varsler fra parkeringssensorene. Retten mener at dette i denne konkrete situasjonen ikke var i samsvar med kravet til forsvarlig opptreden etter straffeloven § 281. Idet tiltalte begynte å dreie på rattet (legge over) for å vende om, dekket kameraet en mindre og mindre del av den sektoren hvor Chrisander kom syklende (heretter også kalt «risikozonen»), og forhjulene tok også en annen bane enn bakhjulene. I en slik situasjon mener flertallet at både sidespeil og bilens vinduer må benyttes aktivt for å sikre at det ikke er hindringer i bilens bane, og farten må tilpasses slik at dette praktisk lar seg gjøre for sjåføren.

Retten flertall finner det bevist ut over enhver rimelig tvil at tiltalte har unnlatt å holde slik oversikt over risikozonen. Det er flertallets syn at dette gir grunnlag for slik grad av bebreidelse at tiltalte må anses å ha opptrådt uaktsomt etter straffeloven § 281. Det bemerkes at uaktsomheten, ut fra det faktum som er lagt til grunn, antas å ligge i det nedre sjikt av det som rammes av straffeloven § 281. Det bemerkes videre at flertallet ikke er i tvil om at tiltalte, ved å handle i samsvar med ovennevnte, i tide ville ha fått en tilstrekkelig oppfordring til å stanse for å undersøke nærmere. Fra rettens side pekes det særlig på Chrisanders sykkel, som befant seg ved siden av bilen. Vitnet [REDACTED] har forklart at hun fra sin posisjon i døra på Nordli [REDACTED] kunne se sykkelen i hele sin lengde. Selv om det kan være tvil om sykkelen sto oppreist eller lå på bakken og hvordan den til slutt havnet i hjulsporet foran bilen, er det for retten ingen tvil om at sykkelen ville være synlig om tiltalte også hadde sjekket sidespeil og vinduer. Med «sjekk» av sidespeil og vinduer mener retten at tiltalte aktivt burde skaffet seg tilstrekkelig oversikt i ulike vinkler. Det ville i denne konkrete situasjonen ikke vært tilstrekkelig for eksempel å kaste et enkelt, raskt blick i sidespeilet fra tilbakelent posisjon i førersetet.

Ved kun å ha oppmerksomheten rettet mot ryggekameraet burde tiltalte ha innsett at et menneske kunne havne under bilen uten å bli oppdaget, og at dette i tilfelle kunne ha dødelig utfall. En slik mulighet var verken upåregnelig eller ekstraordinær i den konkrete situasjonen. Etter en konkret og samlet vurdering mener flertallet derfor at uaktsomheten også omfatter dødsfølgen.

Foranlediget av forsvarers henvisninger til rettspraksis finner retten grunn til å rette noen korte tilleggsbemerkninger til Borgarting lagmannsretts dom i RG 2013 side 1318. Retten er enig i at foreliggende sak har sterke likhetstrekk med nevnte lagmannsrettsdom, hvor utfallet ble frifinnelse etter straffeloven § 281. Det som etter rettens syn er en vesentlig forskjell, og som for så vidt godt illustrerer bakgrunnen for ulikhetene i resultat, er følgende beskrivelse av hendelsesforløpet i Borgarting lagmannsretts sak:

Det må legges til grunn at A både før han startet ryggingen og under ryggingen vekselvis sjekket begge sidespeil, bakspeil og ryggekamera i tillegg til flere ganger å snu hodet for ved selvsyn å observere området bak bilen. Til tross for denne visuelle kontrollen ble ikke avdødes posisjon bak bilen oppdaget av tiltalte og heller ikke indikert av bilens ryggesensor og ryggekamera.

Tiltalte i vår sak hadde sidespeil og vinduer som kunne og burde ha vært benyttet like grundig som ryggekameraet når tiltalte la over bilen. Det var etter flertallets oppfatning uaktsomt etter straffeloven § 281 å la være.

Basert på det ovenstående mener flertallet at tiltalte også har opptrådt uaktsomt etter vegtrafikkloven § 3, jf. § 31 første ledd. Det er tilstrekkelig å vise til gjennomgangen ovenfor.

Mindretallet, meddommer Sørgård, er enig i at tiltalte har opptrådt uaktsomt etter begge tiltalepunktene, herunder at uaktsomheten også omfattet dødsfølgen. Mindretallet har imidlertid et noe annet syn på bevisvurderingen.

Etter mindretallet syn må det anses bevist ut over enhver rimelig tvil at tiltalte hørte lyden av Chrisanders hjelm som traff bakfangeren, og at det var i forbindelse med dette sammenstøtet at han også så ██████ stående med sin sykkel.

Mindretallet mener at det ikke er tvil om at sammenstøtet mellom hjelm og bakfanger medførte en lyd som også måtte høres godt inne i bilen. Mindretallet mener videre at dette var lyden som vitnene ██████ og Nicolai ██████ har forklart seg om. Mindretallet vektlegger ██████ forklaring om at sykkelen sto på hjulene da hun snudde seg rundt, og at sykkelen deretter falt ned. Etter mindretallets syn må dette ha vært like etter at Chrisander falt av sykkelen. Mindretallet mener for øvrig at overkjørselen av Chrisanders ansikt/hode/hjelm ikke ville ha laget like mye lyd. Mindretallet viser blant annet til at hjelmen ikke var veldig skadet, og at den kun var sprukket på den ene siden.

Mindretallet er enig med flertallets oppfatning om at det var uaktsomt etter straffeloven § 281 å ikke ha tilstrekkelig oppmerksomhet rettet mot den omtalte «risikozonen». Ut fra det faktum som mindretallet legger til grunn, var det i tillegg klart uaktsomt å rygge videre 4,3 meter etter at tiltalte hørte en lyd og så ██████ komme inn i bildet på ryggekameraet, uten å først stanse for å avklare hva lyden kunne komme av.

Oppsummering og konklusjon:

Uenigheten mellom rettens medlemmer gjelder bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, beskrevet ovenfor, men uten at dette har fått betydning for avgjørelsen av skyldspørsmålet.

Både flertallet og mindretallet har funnet at de objektive vilkår for straff etter straffeloven § 281 og vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 3, er oppfylt.

Både flertallet og mindretallet har funnet at de subjektive vilkår for straff er oppfylt, ved at tiltalte har opptrådt uaktsomt i relasjon til begge straffebudene, og at uaktsomheten omfatter dødsfølgen.

Tiltalte domfelles etter tiltalen post I og II.

Straffutmålingen

Ved uenighet om bevisbedømmelsen skal det faktum som oppnår nødvendig flertall legges til grunn ved straffutmålingen. Med andre ord er det flertallets, tingrettsdommer Wibes og meddommer Sletbakks, syn på bevisbedømmelsen som legges til grunn i det følgende.

Den dommer som er overstemt under skyldspørsmålet, meddommer Sørgård, deltar ved straffutmålingen og legger til grunn flertallets konklusjon om hva tiltalte er dømt for, jf. straffeprosessloven § 32 annet ledd,

Tiltalte er 47 år, gift og har to hjemmeboende (mindreårige) barn. Han er ikke tidligere straffet.

Det skal nå utmåles en felles straff for overtredelse av de to tiltalepunktene, jf. straffeloven § 79 bokstav a. Strafferammen for overtredelse av straffeloven § 281 er fengsel inntil 6 år. Strafferammen for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 3, er bøter eller fengsel inntil 1 år. Det er overtredelsen av straffeloven § 281, tiltalens post I, som er bærende for straffutmålingen.

Retten anerkjenner at det i en sak som dette bare er tapere, og at det i slike saker ofte er få – om noen – individualpreventive grunner til å fastsette en strafferettslig reaksjon. Det er de allmennpreventive hensyn knyttet til samfunnsikkerheten – i dette tilfellet trafiksikkerheten – som er styrende for straffutmålingen, og disse hensynene gjør seg på sin side sterkt gjeldende.

Som hovedregel skal det reageres med ubetinget fengsel ved overtredelse av straffeloven § 281, jf. HR-2016-119-U avsnitt 17. Selv om uaktsomheten i foreliggende sak, basert på flertallets bevisvurdering, ligger i det nedre sjikt av hva § 281 rammer, kan ikke retten se at det er noe ved ulykken i seg selv som tilsier å fravike utgangspunktet om ubetinget fengsel. At det ikke dreier seg om en høy grad av uaktsomhet bør imidlertid komme til uttrykk i utmålingen av fengselsstraffen. Retten bemerker her at konsekvensen – en annens død – er den samme uansett om klanderverdigheten er kvalifisert eller ikke. Dette ligger fast.

Retten kan heller ikke se andre tilstrekkelig tungtveiende grunnlag for å fravike utgangspunktet om ubetinget fengselsstraff, verken knyttet til tiltaltes yrke eller familieforholdene. Det er mer regelen enn unntaket at begge ektefeller i en familie er yrkesaktiv, og at det medfører ulemper om den ene må sone en fengselsstraff. Dette gjelder både i forhold til oppfølging av barn og den andres muligheter for reise mv. i jobb. Ut fra det retten har fått beskrevet om barnas behov, kan en heller ikke se det godtgjort at ikke mor kan håndtere dette på forsvarlig måte i fars fravær. Retten kan for øvrig ikke se at det kan få betydning at tiltalte var avdødes rektor.

Aktor har foreslått straffen satt til fengsel i 75 dager, og i den forbindelse blant annet vist til at tiltalte etter aktors syn har tatt en bevisst sjanse og at overtredelsen verken er helt i nedre sjikt eller i øvre sjikt.

Basert på den bevisbedømmelse som legges til grunn er det etter rettens syn ikke grunnlag for å slå fast at tiltalte har tatt en bevisst sjanse. Situasjonen i vår sak er at tiltalte ikke i tilstrekkelig grad har tatt inn over seg risikomomentene og hvordan disse burde håndteres i den konkrete situasjonen. Retten mener som nevnt at uaktsomheten er i nedre sjikt av straffeloven § 281, alle omstendigheter tatt i betraktning.

Ut fra det som må legges til grunn om handlingens objektive grovhet og graden av skyld, som altså på visse punkter avviker fra aktors syn, finner retten at fengsel i 60 dager er et passende utgangspunkt. Det vises til LF-2016-195405 (40 dager, men liggetid) og LB-2023-95989 (60 dager, saken er riktignok til ankebehandling i HR). Det vises også til Rt-2002-1556.

Saken er blitt noe over 1 år gammel. Tiltale ble tatt ut i april 2024 etter det som synes å ha vært etterforskning med normal fremdrift i slike saker. Tiden mellom april og august, cirka 4,5 måned, er saksbehandlingstid som ikke kan legges tiltalte til last. Det må imidlertid normalt påregnes en del tid fra tiltale og til en sak kan irettesføres ved hovedforhandling. Etter rettens syn gir tidsforløpet i saken ikke grunnlag for ytterligere straffereduksjon.

Retten kan ikke se at det er andre momenter av betydning, verken i skjerpende eller formildende retning.

Straffen fastsettes etter dette til fengsel i 60 dager.

Tap av førerrett

Retten legger på dette punktet til grunn de samme prinsipper som redegjort for ovenfor vedrørende straffespørsmålet, jf. straffeprosessloven § 32 annet ledd.

Tiltaltes førerrett har vært midlertidig tilbakekalt siden ulykken den 18. august 2023.

Aktor har anført at tiltalte, med fradrag for den tiden førerkortet allerede har vært beslaglagt, skal fradømmes retten til å føre førerkortpliktig motorvogn for en periode på 3 år, jf. vegtrafikkloven § 33 nr. 1 første ledd, jf. tapsforskriften § 2-4 annet ledd. Det er videre anført at tiltalte som følge av dette også skal pålegges å avlegge full ny førerprøve som vilkår for gjenerverv, jf. vegtrafikkloven § 33 nr. 1 femte ledd, jf. tapsforskriften § 8-3.

Forsvarer oppfattes å være enig i at det er grunnlag for tap av førerrett dersom tiltalte blir domfelt, men at tapsperioden bør begrenses på grunnlag av familiens situasjon, herunder at kona er mye på reise og at de har en datter som krever mye og tett oppfølging.

Retten er enig med aktor i at de forholdene som tiltalte er domfelt for isolert sett kvalifiserer til tap av førerrett i 3 år, men heller ikke mer, jf. tapsforskriften § 2-4 annet ledd. Ut fra det faktum retten har lagt til grunn under skyldspørsmålet, foreligger det ikke spesielle formildende omstendigheter ved ulykken. Retten anser ikke uaktsomhet i nedre sjikt som en formildende omstendighet i denne relasjonen. Mer kvalifiserte former for uaktsomhet kan imidlertid utgjøre et skjerpene forhold som fører til ytterligere tapstid.

Retten finner heller ikke at tap av førerretten i 3 år er uforholdsmessig.

Følgende fremgår av tapsforskriften § 1-3:

Ved fastsettelsen av perioden for tap av førerrett mv. skal det legges vekt på den virkningen tap av førerretten antas å ville få for innehaveren, såfremt virkningen fremstår som vesentlig mer byrdefull enn det som normalt kan påregnes. Avgjørende ved vurderingen er likevel hensynet til trafikksikkerheten og eventuelle allmenne hensyn

Retten kan ikke se at virkningen av tap av førerretten for tiltalte er «vesentlig mer byrdefull» enn det som normalt kan påregnes. Konsekvenser for eget transportbehov, og konsekvenser for øvrig husstand, er påregnelige forhold. Retten kan for øvrig ikke se at konsekvensene er alvorlige nok til å fravike forskriftens utgangspunkt. Hensynet til trafikksikkerheten og allmenne hensyn er uansett mer tungtveiende.

Tap av førerretten fastsettes etter dette til 3 år, i samsvar med aktors forslag.

Ved gjenerverv av førerretten må det avlegges full ny førerprøve, jf. § 8-3 sjette ledd.

Kjøring i tapsperioden kan føre til forlenget tapsperiode etter forskriften § 7-1.

Oppreisningserstatning

Bistandsadvokat Simonsen har på vegne av [REDACTED] og [REDACTED] fremsatt krav om oppreisningserstatning fastsatt etter rettens skjønn, med tillegg av forsinkelsesrenter. Som rettslig grunnlag for kravene er det vist til skadeserstatningsloven § 3-5, jf. § 3-3, jf. strl. § 281. Det er anført at riktig oppreisningsnivå er minst 1,5 ganger grunnbeløpet i Folketrygden (G). Dette innebærer oppreisningserstatning på minst 190 000 kroner til hver av de etterlatte. Det er anført særlige grunner for å fastsette et høyere beløp enn utgangspunktet på 1,5 G.

Forsvarer har bestridt ansvarsgrunnlag, herunder at tiltalte har opptrådt grovt uaktsomt. Forsvarer har anført at det ikke er grunnlag for å fastsette et høyere erstatningsbeløp enn 1,5 G dersom retten tilkjenner erstatning.

Om aktsomhetsnormen viser retten til Rt-2009-6 avsnitt 49, der Høyesterett uttaler at det kreves «et markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte for at en handling eller unnlattelse skal anses som grovt uaktsom». Det kreves altså at det er grunnlag for sterk bebreidelse.

I vurderingen av oppreisningskravet gjelder ikke det strengere strafferettslige beviskravet. I utgangspunktet er alminnelig sannsynlighetsovervekt tilstrekkelig, men det er i rettspraksis anvendt et skjerpet beviskrav, kvalifisert sannsynlighetsovervekt, for omstendigheter som er særlig belastende for en part, jf. Rt-2005-1322 avsnitt 28. Forsvarer og bistandsadvokat er uenig med hensyn til om det her gjelder krav til kvalifisert sannsynlighetsovervekt.

Som redegjort for under skyldspørsmålet har retten delt seg i et flertall og et mindretall med hensyn til hendelsesforløpet som ledet til Chrisanders død.

Retten, alle tre medlemmer, bemerker først at uaktsomheten ikke kan anses som grov dersom en legger til grunn det faktum som rettens flertall har redegjort for ovenfor under skyldspørsmålet i straffesaken. Det dreier seg da ikke om et markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte. Det vises til at overtredelsen etter rettens syn ligger i nedre sjikt etter straffeloven § 281, jf. straffeutmålingen. Det bemerkes for øvrig at det i erstatningsrettslig sammenheng ikke er aktuelt å knytte ansvar til ryggingen etter at Chrisanders hode var kjørt over. Da var allerede de fatale skadene påført.

Det som er aktuelt å vurdere opp mot det mindre strenge, sivilrettslige beviskravet, er om tiltalte har hørt/opplevd en lyd («dunk») i forbindelse med Chrisanders sammenstøt med bakfangeren, og eventuelt om han på dette tidspunktet også la merke til [REDACTED] bak eller ved siden av bilen. Spørsmålet er altså om tiltalte har fått et forvarsel før Chrisander ble slept 2,8 meter og deretter overkjørt.

Som det allerede er redegjort for under skyldspørsmålet er mindretallet, meddommer Sørgård, av den oppfatning at tiltalte fikk et slikt forvarsel, og mener derfor at han har handlet kvalifisert klanderverdig når han likevel rygget videre. Mindretallet mener derfor at erstatningskravet skal tas til følge.

Med hensyn til flertallets syn må det tas i betraktning at beviskravet er annerledes i sivile saker.

Flertallet, tingrettsdommer Wibe og meddommer Sletbakk, mener at det ikke foreligger sannsynlighetsovervekt for at tiltalte fikk et forvarsel allerede når Chrisander traff bakfangeren og havnet under denne.

Det flertallet ser som det mest sannsynlige faktum er at lyden tiltalte hørte, stammer fra det øyeblikket når Chrisanders hode og hjelm ble overkjørt, og at det var da han oppdaget [REDACTED]. Det er ikke ført tilstrekkelig bevis for at tiltalte verken har oppfattet noen lyd eller sett [REDACTED] allerede da Chrisander havnet bak og under bilen. Det vises til flertallets nærmere redegjørelse under skyldspørsmålet.

Som følge av flertallets syn er det ikke nødvendig å ta stilling til om det i foreliggende sak er grunnlag for å oppstille et krav om kvalifisert sannsynlighetsovervekt.

I samsvar med flertallets standpunkt blir tiltalte å frifinne for erstatningskravet.

Sakskostnader

Aktor har nedlagt påstand om at tiltalte idømmes sakskostnader etter rettens skjønn. Forsvarer har motsatt seg sakskostnadsansvar.

En tiltalt som domfelles i offentlig sak, bør som hovedregel pålegges å erstatte staten nødvendige omkostninger ved saken, jf. strpl. § 436. Saksomkostninger ilegges bare dersom det antas mulig å oppnå betaling, og avpasses etter siktedes økonomiske evne, jf. strpl. § 437 tredje ledd.

Tiltalte i foreliggende sak er funnet skyldig etter tiltalen og er domfelt på dette grunnlag. Retten kan ikke se at det er grunnlag for å fravike hovedregelen.

Tiltalte dømmes til å betale kr 5 000,- i sakskostnader til det offentlige.

**

Dommen er avsagt under slik dissens som fremgår ovenfor.

Dommen er ikke avsagt innen lovens frist. Dette skyldes blant annet arbeidsomfang og behov for domskonferanser.

DOMSSLUTNING

1. [REDACTED] født [REDACTED] 1976, dømmes for overtredelse av straffeloven § 281 og vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 3, til fengsel i 60 – seksti – dager, jf. straffeloven § 79 bokstav a.
2. [REDACTED] født [REDACTED] 1976, fradømmes retten til å føre førerkortpliktig motorvogn i 3 – tre – år, jf. vegtrafikkloven § 33 nr. 1 første ledd, jf. § 2-4 annet ledd, jf. § 1-3. Den tiden førerretten har vært midlertidig tilbakekalt kommer til fradrag i tapstiden. Ved gjenerverv av førerretten må det avlegges full ny førerprøve, jf. § 8-3 sjette ledd.
3. [REDACTED] født [REDACTED] 1976, frifinnes for krav om oppreisningserstatning fra [REDACTED] og [REDACTED].
4. [REDACTED], født [REDACTED] 1976, dømmes til å betale 5 000 – femtusen – kroner i sakskostnader til det offentlige.

Elektronisk forkynning

Retten har pålagt tiltalte å være tilgjengelig for elektronisk forkynning av avgjørelsen fredag 6. september 2024 klokken 15.00, jf. domstolloven § 163b tredje ledd.

Avgjørelsen er forkynt når mottaker signerer elektronisk. Den anses uansett som forkynt senest ved utløpet av det tidsrommet som er fastsatt i pålegget fra retten, med mindre mottaker har gyldig fravær.

Ankefristen utløper to uker etter at dommen anses forkynt.

Retten hevet

Kjetil Wibe

Kjellaug Skogeng Sjørgård

Johnny Sletbakk

*Dokument i samsvar med original
Gøril Lindberg, førstekonsulent*

Til deg som har fått en dom i tingretten

Her får du informasjon om:

1. anke til lagmannsretten
2. ny behandling i tingretten
3. straff og soning

1. Anke til lagmannsretten

Du har rett til å anke en dom fra tingretten til lagmannsretten. Å anke betyr at en annen domstol behandler hele eller deler av saken din på nytt.

Fristen for å anke er to uker

Du må anke dommen innen to uker fra den dagen dommen ble forkynt for deg. Er du pålagt å møte til forkynnelse, starter fristen fra det varslede forkynnestidspunktet, selv om du ikke møter.

Hva kan du anke over?

Du kan for eksempel anke hvis du mener at

- det ikke er godt nok bevist at du er skyldig i det du ble dømt for i tingretten
- retten har tolket loven feil
- straffen er for streng
- retten har gjort feil i saksbehandlingen
- andre deler av dommen er feil (erstatning, inndragning, tap av retten til å kjøre bil o.l.)

Kan lagmannsretten nekte å behandle anken?

Lagmannsretten vurderer alle anker, men den kan nekte å gi anken din full behandling hvis den mener det er klart at dommen ikke vil bli endret.

Hvis dommen kun gjelder en bot, inndragning eller tap av retten til å kjøre bil, vil lagmannsretten som regel ikke behandle anken, med mindre det er spesielle grunner for det.

På den andre siden vil lagmannsretten nesten alltid behandle en anke hvis saken gjelder en forbrytelse som kan føre til fengsel i mer enn seks år.

Innhold i anken

Dette må være med i anken:

- hvilken dom du anker over, og om anken gjelder hele dommen eller bare enkelte deler
- hva du anker over, for eksempel:
 - at det ikke er godt nok bevist at du er skyldig i det du ble dømt for i tingretten (beskriv gjerne hva du er uenig med tingretten om)
 - at retten har tolket loven feil (oppgi gjerne hvilke feil)
 - at straffen er for streng
 - at retten har gjort feil i saksbehandlingen (og i så fall hvilke feil)
- om anken gjelder inndragning
- om du krever ny behandling av erstatningskrav
- om du krever ny behandling av andre sivile krav som nevnt i straffeprosessloven § 3

Dette kan også være med i anken:

- nye bevis som du vil legge fram
- hvilket resultat du ønsker

Hvis du krever ny behandling av erstatningskrav eller andre sivile krav nevnt i [straffeprosessloven § 3](#), må du oppgi:

- om anken gjelder hele avgjørelsen
- hvilket resultat du ønsker
- feilene du mener har skjedd
- hvorfor du mener det er gjort feil (både faktiske feil og rettslige feil)
- bevisene du vil føre

Slik anker du

En advokat eller forsvarer kan gi deg råd om du bør anke eller ikke, og hjelpe deg med å skrive anken. Du kan også få hjelp til å skrive anken i tingretten, hos påtalemyndigheten eller av noen som jobber i fengselet. Du må selv underskrive på anken.

- Du kan levere anken skriftlig eller muntlig til tingretten der du fikk dommen.
- Du kan også levere anken til påtalemyndigheten, for eksempel politiet eller statsadvokaten.
- Er du i fengsel, kan du få hjelp av noen som jobber der til å sende inn anken.

Du får oppnevnt forsvarer hvis saken blir behandlet av lagmannsretten

Hvis lagmannsretten bestemmer at den skal behandle anken din, får du oppnevnt en forsvarer. Det er staten som betaler forsvareren, du skal ikke betale. Du kan vanligvis velge hvem du vil ha som forsvarer. Hvis du ønsker en bestemt forsvarer, skriver du det i anken.

2. Ny behandling i tingretten

Er du dømt i en straffesak, men var ikke til stede da saken din ble behandlet? Da kan du be om at saken blir behandlet på nytt. Da må du forklare hvorfor du ikke kunne komme til rettssaken, og hvorfor du ikke meldte fra i tide.

Fristen for å kreve ny behandling er to uker fra du har lest eller hørt dommen.

3. Straff og soning

Når skal du sone?

Når dommen er endelig behandlet (rettskraftig), vil politiet sende den til Kriminalomsorgen, som sender deg innkalling til soning. Dette gjelder alle typer straff.

- Er du dømt til fengsel, får du innkalling minst tre uker før du skal møte fram til soning.
- Hvis du har spesielle ønsker om når du skal sone, må du fortrest mulig ta det opp med Kriminalomsorgen.

Kan du sone hjemme?

Har du fått en ubetinget fengselsstraff på under seks måneder? Da kan du søke om å få sone hjemme med elektronisk kontroll (soning med fotlenke). Hvis du er aktuell for en slik soningsform, vil Kriminalomsorgen sende deg informasjon og søknadsskjema.

Kan du sone på institusjon?

Har du fått en ubetinget fengselsstraff på under ett år? Da kan du søke Kriminalomsorgen om å få sone straffen i en institusjon, som for eksempel gir deg:

- behandling av rusproblemer
- behandling av psykiske lidelser
- spesielle former for omsorg eller attføring

Mer informasjon og søknadsskjema får du hos Kriminalomsorgen.

Hva er betinget fengselsstraff?

Betinget fengselsstraff betyr at soningen er utsatt i en prøvetid. Hvis du ikke gjør noe straffbart i denne prøvetiden, slipper du å sone i fengsel. Hvis du gjør noe straffbart i prøvetiden, kan retten bestemme at du likevel skal sone hele eller deler av fengselsstraffen.

Det kan også være andre vilkår i dommen, som å gjennomføre Narkotikaprogram med domstolskontroll (ND) eller et program mot ruspåvirket kjøring (RK). Her gjelder også det samme: Hvis du bryter vilkårene, kan retten bestemme at du må sone hele eller deler av straffen likevel.

Hva er ungdomsstraff?

Hvis du er dømt til ungdomsstraff, blir saken din sendt til Konfliktrådet. De kaller deg inn til et såkalt stormøte. Her skal dere forsøke å bli enige om hva du må gjøre for å unngå fengselsstraff. Hvis dere ikke blir enige, sendes saken tilbake til domstolen. Da vil retten bestemme om du skal sone hele eller deler av straffen i fengsel.

Hva er samfunnsstraff?

Samfunnsstraff betyr at du skal gjøre samfunnsnyttig tjeneste, delta i et program eller andre tiltak i et bestemt antall timer. Kriminalomsorgen bestemmer når og hvordan straffen skal gjennomføres. Hvis du gjør noe straffbart før du er ferdig med samfunnsstraffen eller bryter andre regler for samfunnsstraffen, kan retten bestemme at du må sone i fengsel i stedet.

Bot

Hvis du ikke betaler boten innen fristen, kan du få trekk i lønn. Boten kan også bli krevet inn ved hjelp av tvang. Går ikke det, kan du bli innkalt til å sone straffen i fengsel i stedet. Du kan søke Kriminalomsorgens bøteadministrasjon om å få gjøre bøtetjeneste (samfunnsnyttig tjeneste) i stedet for å betale boten.

Mer informasjon

- Mer informasjon om soning, straff og alternativer til fengselsstraff finner du på www.kriminalomsorgen.no.
- Se også straffegjennomføringsloven om de ulike formene for soning. Den finner du på www.lovdata.no.
- Har du andre spørsmål, kan du kontakte fengselet, friomsorgskontoret eller ND-senteret du innkalles til.